

Noora Koivisto

”THE ONLY GOOD INDIAN IS A DEAD INDIAN”

Toiseuttaminen Laura Ingalls Wilderin teoksessa *Little House on the Prairie*

TIIVISTELMÄ

Noora Koivisto: "The Only Good Indian is a Dead Indian"
Toiseuttaminen Laura Ingalls Wilderin teoksessa *Little House on the Prairie*

Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Kirjallisuustieteen tutkinto-ohjelma
Huhtikuu 2021

Tutkielmassani tarkastelen toiseuttamista Laura Ingalls Wilderin teoksessa *Little House on the Prairie* (1935/1953). Teoksessa seurataan Ingallsin uudisasukasperheen matkaa ja asettumista Wisconsinista Kansasiin, alkuperäisasukkaiden maille. Alkuperäisasukkaiden suuren roolin vuoksi tutkielmassani keskityn tarkastelemaan heihin kohdistuvaa toiseuttamista, eli sitä, millä tavoin heistä on tehty toinen. Teos on autobiografinen, mutta tarkastelen sitä ensisijaisesti fiktionaalisena teoksena ottaen analyysissäni huomioon teoksen kerrontarakenteen ja teoksen päähenkilön, Lauran, lapsinäkökulman.

Toiseuden ja toiseuttamisen käsitteet ovat tutkielmassa keskeisiä ja niihin liittyen keskeisimmiksi nousevat muun muassa Olli Löytyn, John Fiskin ja Stuart Hallin teoriat. Kerrontarakenteen analyysissä hyödynnän Gérard Genetten fokalisaation ja Dorrit Cohnin kertovan- ja kokevan minän käsitteitä. Näiden lisäksi hyödynnän aiempaa tutkimusta sekä kohdeteoksestani että muista fiktionaalisisista teoksista, joissa on henkilöihahmoina alkuperäisasukkaita.

Kohdeteoksen käsittelyluvuissa ilmenee keskeinen johtopäätökseni siitä, että teoksessa esiintyy useita eri toiseuttamisen muotoja. Tutkielmassa käsitteelen teoksessa ilmenevää alkuperäisasukkaiden hiljentämistä, uudisasukkaiden valta-aseman rakentumista sekä stereotyypittelyä ja eksotisoimista.

Alkuperäisasukkaiden näkökulma ei tule teoksessa esiin, vaan kaikki heitä koskeva esitetään uudisasukkaiden tulkinnan kautta. Se on keskeinen osa toiseuttamista ja siitä johtuen kaikki kohdeteoksestani alkuperäisasukkaita koskevien kuvausten todenmukaisuus voidaan kyseenalaistaa. Lauran näkökulmalla on tässä keskeinen rooli, koska hän on lapsi, joka tulkitsee tapahtumia omasta näkökulmastaan. Lapsinäkökulma vaikuttaa kerrontaan myös siten, että lukijalle selviää ainoastaan ne asiat, jotka aikuiset kertovat Lauralle.

Avainsanat: toiseus, toiseuttaminen, *Little House on the Prairie*, Pieni talo preerialla, lapsinäkökulma

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Autobiografisuudesta ja fiktionaalisuudesta	3
2	Teoriatausta ja käsitteet	4
2.1	Toiseus	4
2.2	Toiseuttaminen	5
2.3	Kerrontarakenne	6
3	Toiseuttaminen kohdeteoksessa	8
3.1	Alkuperäisasukkaiden hiljentäminen	8
3.2	Uudisasukkaiden valta-asema	11
3.3	Stereotyyppittely ja eksotisoiminen	16
4	Johtopäätökset	20
	Lähteet	22

1 Johdanto

Tässä tutkielmassa tarkastelen toiseuttamista Laura Ingalls Wilderin teoksessa *Little House on the Prairie* (1935/1953, tästä eteenpäin LHOTP), joka on osa autobiografista (esim. Miller 2008, 2) lastenkirjasarjaa. Kirjassa seurataan Ingallsin uudisasukasperheen matkaa ja asettumista Wisconsinista Kansasiin, alkuperäisasukkaiden maille. Ingallsien perheeseen kuuluu isä Charles, äiti Caroline, tyttäret Mary, Laura ja Carrie sekä koira Jack. Kansasissa he kohtaavat alkuperäisasukkaita, joita kohtaan erityisesti perheen äidillä on epäluuloinen suhtautuminen. Lopulta perheen täytyy muuttaa alueelta pois, koska hallitus on muuttanut kantaansa sen suhteen, että alkuperäisasukkaiden pitäisi muuttaa länteen uudisasukkaiden tieltä. Alkuperäisasukkaiden suuren roolin vuoksi tutkielmani siis painottuu tarkastelemaan heihin kohdistuvaa toiseuttamista.

Luvussa kaksi käyn läpi tutkielmaani liittyvää teoriaa. Luvussa kolme käsittelen kohdeteosta, jossa teoksessa esiintyvien toiseuttamisen muotojen lisäksi käsittelen sitä, millä tavoin teoksen alkuperäisasukkaat on hiljennetty ja millä tavoin uudisasukkaiden valta-asema rakentuu. Toiseuttamisen kannalta keskeistä on myös teoksen kerrontarakenne ja fokalisaatio, koska päähenkilö, Laura, on pieni lapsi. Lukijalle selviää vain ne asiat, jotka aikuiset kertovat Lauralle, joka taas tulkitsee tapahtumat omasta näkökulmastaan. Toisaalta teoksen kerrontarakenne on siitä mielenkiintoinen, että välillä kertoja tietää asioita, joita tapahtumahetken Laura ei voi tietää.

Teoksen alkuperäisasukkaiden kuvauksia on tutkittu jonkin verran. Näitä ovat esimerkiksi Jefferson Petersin tutkimus *“The Native American other in Little House on the Prairie”* (2008), Frances W. Kayen *“Little Squatter on the Osage diminished reserve: Reading Laura Ingalls Wilder’s Kansas Indians”* (2000) ja Sharon Smuldersin *“The Only Good Indian”: History, Race, and Representation in Laura Ingalls Wilder’s Little House on the Prairie”* (2003). Hyödynnän tutkielmassani myös tutkimuksia, joissa on tutkittu alkuperäisasukkaiden kuvauksia muissa kirjoissa, koska niistä on löydettävissä samankaltaisia piirteitä kuin kohdeteoksestani. Palaan tutkimuksiin tarkemmin kohdeteosta käsittelevässä luvussa kolme.

Tuon olemassa oleviin tutkimuksiin uutta näkökulmaa toiseuttamisen käsitteellä, koska sitä näkökulmaa ei ole juurikaan tarkasteltu aikaisemmin. Tutkimusmetodini on kirjallisuustieteellinen: tarkastelen kohdeteostani ensisijaisesti fiktionaalisena teoksena ja käsittelen sen kerrottarakennetta. Tämä eroaa muista tutkimuksista siten, että niissä tarkastellaan paljon teoksen tapahtumien ja oikeiden historiallisten tapahtumien välistä suhdetta.

Kirjasarja nousi otsikoihin vuonna 2018, kun lastenkirjayhdistys American Library Association (ALSC) vaihtoi ennen Laura Ingalls Wilder Medal -nimeä kantaneen lastenkirjapalkinnon nimeksi Children's Literature Legacy Award. He perustelivat nimenvaihtoa sillä, ettei Wilderin käyttämät kuvaukset alkuperäisasukkaista ja tummaihoisista vastanneet järjestön arvoja. (ALCS, 2018.) Tästä heräsi keskustelua myös Suomessa esimerkiksi *Helsingin Sanomien* ja *Iltasanomien* aihetta koskevien julkaisujen myötä (Varpula 2018; Hurmas 2018). Vähemmistöihin kohdistuvaan rasismiin ja ennakkoluuloihin puuttuminen on ollut viime aikoina erityisen paljon pinnalla uutisoinnissa ja sosiaalisen median keskusteluissa. Keskusteluun on nostettu niin tuotteiden nimiä, logoja kuin klassikkoteoksiakin. (esim. Haavisto 2020; Juusola 2020). Näistä syistä koen *Little House on the Prairie* -teoksen tarkastelemisen toiseuttamisen näkökulmasta ajankohtaiseksi.

Lastenkirjoissa vähemmistöjen esittämistavan merkitys korostuu. Rasistisia ilmauksia sisältävät lapsille suunnatut kirjat ovat tehokas sortamisen keino (Rogers & Christian 2007.) Kirjallisuuden kautta lapset saavat mahdollisuuden tarkastella omia tekojaan, uskomuksiaan ja tunteitaan, sekä katsoa maailmaa toisin silmin, minkä kautta he voivat rakentaa omia mielipiteitään (Mendoza & Reese 2001, 3). Kirjallisuus siis vaikuttaa ajatuksiin ja käsityksiin ja luo lapsille tärkeitä muistoja. Suosituimmat ja eniten esillä olevat kirjat saavat eniten vaikutusvaltaa, koska ne päätyvät lasten luettaviksi todennäköisemmin kuin ne, jotka eivät ole esillä. (Chaudhri & Schau 2016, 18–19.) Wilderiä voi pitää yhtenä rakastetuimmista, tunnetuimmista ja laajimmin luetuista amerikkalaisista lastenkirjailijoista (Miller 1998, 1; Chaudhri & Schau 2016, 26). Koska hänen teoksiaan luetaan niin laajasti, ei ole yhdentekevää, mikä niiden sisältö on ja miten siihen suhtaudutaan.

1.1 Autobiografisuudesta ja fiktionaalisuudesta

Tutkielmassani keskityn tarkastelemaan kohdeteostani ensisijaisesti fiktionaalisena teoksena, mutta siitä huolimatta sen autobiografisuutta ei voi täysin sivuuttaa. Laura Ingalls Wilderin elämää on tutkittu monien toimesta, mutta yksi laajimmin aihetta käsitellyt on John E. Miller teoksissaan *Laura Ingalls Wilder and Rose Wilder Lane: Authorship, Place, Time, and Culture* (2008) ja *Becoming Laura Ingalls Wilder: The Woman Behind the Legend* (1998).

Miller (2008) toteaa, että autobiografiaa kuvaavampi termi Laura Ingalls Wilderin teoksista olisi autobiografinen fiktio. Kirjat perustuvat Wilderin oikeaan elämään ja kokemuksiin, mutta hän ja kirjoittamisessa auttanut tyttärensä Rose Wilder Lane tietoisesti muuttivat historiallisia faktoja. He esimerkiksi muuttivat päivämääriä, henkilöhahmojen nimiä ja yhdistelivät henkilöitä, mitkä kaikki tekevät teoksista fiktionaalisia. (Miller 2008, 38).

Teoksen fiktionaalisuuteen vaikuttaa myös se, että Wilder oli kaksi ja puolivuotias, kun heidän perheensä muutti Kansasiin ja neljä muuttaessaan pois. Hän oli siis mitä luultavammin liian nuori muistamaan tai ymmärtämään sen ajan tapahtumia kovin syvällisesti, mistä johtuen hän käytti kirjoittamisessa apuna hänen vanhempiansa ja sukulaistensa muistelmia. (Miller 2008, 164).

Vaikka teos on autobiografinen, sitä on luvussa käsitellyistä syistä mielekästä tarkastella fiktionaalisesta näkökulmasta. Vaikka teos perustuukin oikeisiin historiallisiin tapahtumiin, se sisältää paljon fiktionaalisia elementtejä.

2 Teoriatausta ja käsitteet

Tässä luvussa käyn läpi tutkielmani kannalta tärkeimpiä käsitteitä ja teorioita. Koska ensisijainen tarkoitukseni on tarkastella teoksen toiseuttamista, toiseuden ja toiseuttamisen käsitteet ovat sen kannalta keskeisimpiä. Koska teoksen lapsinäkökulma on toiseuttamisen kannalta keskeinen, käsittelen myös fokalisaation ja kertovan- ja kokevan minän käsitteitä.

2.1 Toiseus

Toiseuttamisen (engl. *othering* tai *to other*) käsitteen ymmärtämiseksi on ensin määriteltävä sana toiseus. Toiseudella tarkoitetaan kahden asian, esimerkiksi tutun ja vieraan, välistä eroa, johon liittyy aina valtasuhde. Valtasuhde näkyy siten, että toiseksi määriteltyä ei esitetä tasavertaisesti suhteessa tuttuun, vaan vähempiarvoisena. (Löytty 2005b, 162; Fiske 2003, 135.) Huomio kiinnittyy siihen, mitkä piirteet vieraassa ovat erilaisia tai poikkeavia, ei siihen, mitkä piirteet yhdistävät. Eroavaisuudet liitetään usein stereotyyppisiin käsityksiin. (Löytty 2005b, 162.)

Tutun ja vieraan välinen valtasuhde on poliittinen ilmiö, eikä sillä välttämättä ole tekemistä sen kanssa, kumpi on enemmistö ja kumpi vähemmistö. Vähemmistö määrittyy valtakulttuurin mukaan, joka pitää toista ryhmää valtakulttuurin ulkopuolella. Valtakulttuuri naamioituu usein näkymättömäksi ja neutraaliksi. Esimerkiksi valkoisuutta pidetään usein näkymättömänä normina, mutta siitä poikkeavien erilaisuutta ja etnisyyttä puolestaan korostetaan. (Rantonen & Savolainen 2010, 14.)

Eurosentrismillä ja länsikeskeisyydellä onkin ollut voimakas vaikutus ”me ja muut” -diskurssin muotoutumisessa. Nimensä ensisijaisen merkityksen vastaisesti, länsi on historiallinen, ei maantieteellinen rakennelma: länteen kuuluu muitakin kuin eurooppalaisia maita, mutta koko Eurooppa ei ole länttä. Rakenne toimii ideologian tavoin esimerkiksi määritellesään lännen kehittyneeksi ja ei-lännen alikehittyneeksi. (Hall 1999, 77–80.) Stuart Hallin (1999) mukaan länsi ei pidä ainoastaan ei-läntisiä kulttuureja erilaisina, vaan myös tiettyjä lännen sisällä olevia ryhmiä. Niihin sisältyy muun muassa kohdeteokseni kannalta oleellinen Pohjois-Amerikan alkuperäisväestö. (Hall 1999, 84.) Tällaisten jaottelujen kohdalla on syytä muistaa, että ne ovat historiallisia ja poliittisia asenteita, eikä niillä ole tekemistä todellisuuden kanssa. Asenteet

kuitenkin tänäkin päivänä näkyvät valitettavan usein esimerkiksi stereotyyppien muodossa (Hall 1999, 175). On myös hyvä pitää mielessä toiseuden käsitteen ja ”me ja muut” -diskurssin kontekstisidonnaisuus: se mitä jossain pidetään toisena, on toisaalla tavallista (Löytty 2005a, 91).

Toiseus ei kuitenkaan ole pelkästään negatiivinen asia, vaan myös oleellinen osa merkityksien ja identiteettien muodostumisesta (Löytty 2005b, 166). Hall (1999) esittää tälle neljä teoreettista selitysmallia. Ensimmäisessä on kyse siitä, että ilman eroa merkityksiä ei voisi olla olemassa: jonkin asian merkityksen voi tietää vasta silloin, kun sen voi erottaa vastakohtastaan. Toisen selitysmallin mukaan merkityksen voi rakentaa ainoastaan dialogissa toisen kanssa. Kolmannessa selitysmallissa on kyse siitä, että merkitykset jaetaan eri positiioihin luokittelujärjestelmän sisällä, mikä on perusta kulttuurille. Viimeisen selitysmallin idea on, että minuus ja identiteetti muotoutuvat toisen kautta. Kussakin selitysmallissa on sekä myönteinen että negatiivinen puoli, jotka riippuvat siitä, millä tavalla toiseen suhtaudutaan. (Hall 1999, 152–157).

2.2 Toiseuttaminen

Seuraavaksi käsittelemme toiseuttamisen käsitettä. John Fiske (2003) pitää toiseuttamista yhtä keskeisimpänä representaation strategioista. Se on tapa, miten jostakin tehdään toinen. Toiseuttaminen tapahtuu hyväksikäyttämällä toiseen liittyviä merkityksiä korostaen omaa ylivertaisuutta ja käyttämällä toisen maailmaa vallankäytön harjoittamisen tilana. (Fiske 2003, 135–136.)

Olli Löytty (2005) kuvaa rodullistamista yhdeksi toiseuttamisen muodoksi. Siihen liittyviksi toiseuttamisen muodoiksi hän luettelee lapsellistamisen, luonnollistamisen, estetisoimisen, primitivisoimisen, eksotisoimisen, erotisoimisen ja stereotyyppittelyn. Lapsellistamisesta ja luonnollistamisesta Löytty antaa esimerkin afrikkalaisten kuvaamisesta yksinkertaisiksi luonnollapsiksi, ja estetisoimisesta soturikansojen kuvaamista värikkäiksi ja ylväiksi. Primitivisoimisella tarkoitetaan henkilöhahmojen esittämistä historiallisina hahmoina, jotka elävät kuin menneellä aikakaudella. Eksotisoiminen tarkoittaa keskittymistä ”meistä” poikkeavien piirtei-

den kuvaamiseen, ja erotisoimisella viitataan pidäkkeettömän seksuaalisuuden ja eläimellisyyden kuvaamiseen. Stereotyyppittelyssä taas on kyse siitä, että kuvauksissa toistuvat tietyt yleistyksiset ja tiettyä ryhmää kuvataan aina samanlaisina kontekstista riippumatta. (Löytty 2005a, 91–92.)

Rodullistamisesta on huomautettava rodun käsitteen historiallisuudesta, koska nykytutkimuksessa käsitettä pidetään perusteettomana. Käsite itsessään pitää sisällään toiseuttavan merkityksen, koska sen kautta toiseus on voitu määritellä. Valkoiset harvoin määrittelevät itsensä roduksi, mutta ei-valkoiset määritetään. (Rantonen 1994, 133–134; Rogers & Christian 2007.)

Toiseuttamisen muodot eivät välttämättä luo pelkästään kielteisiä kuvauksia, koska esimerkiksi luonnollistamisen ja eksotisoimisen voi joskus tulkita myös ihailevaksi, mutta ongelmana on usein esineellistämisen ja karikatyyrimäisen esittämisen vaara (Löytty 2005a, 92–93). Kun kaksi kulttuuria kommunikoi keskenään, on vaara, että kulttuureista valta-asemassa oleva eksotisoi toisen. Mitä suurempi valtaero on, sen suuremmaksi kasvaa vaara toisen kulttuurin pelkistämisestä tiettyyn muottiin, jolloin vahvempi kulttuuri pääsee representoimaan omaa valtaansa. Kulttuurien välisessä kohtaamisessa aidon moninaisuuden ja ymmärryksen syntyminen on mahdollista, mutta on myös mahdollista, että valtasuhteet ja stereotyyppit ainoastaan uusiutuvat. (Fiske 2003, 133–134.)

2.3 Kerrontarakenne

Käytän kerrontarakenteen tarkastelemisessa Gérard Genetten (1980) näkökulman ja fokalisaation teoriaa sekä Dorrit Cohnin (1999) kertovan- ja kokevan minän käsitteitä. Näkökulmalla vastataan kysymyksiin, kuka on teoksen kertoja, kuka näkee ja kuka puhuu. Genette viittaa Cleanth Brooksiin ja Robert Warreniin, jotka ovat jakaneet näkökulman tyypit neljään erilaiseen: oman tarinansa kertovaan päähenkilöön, päähenkilön tarinan kertovaan sivuhenkilöön, tarinan ulkopuoliseen kertojaan ja kaikkietävään analyttiseen kertojaan. (Genette 1980, 186.)

Genette (1980) käyttää fokalisaation termiä vastaamaan näkökulmatyyppejä. Fokalisaation tyypit voidaan jakaa kolmeen eri tyyppiin. Ensimmäinen niistä on nollafokalisaatio, jossa kerronta ei ole fokalisoitunut kehenkään ja jonka voi rinnastaa kaikkietävään kertojaan. Toinen on sisäinen fokalisaatio, jossa kerronta on fokalisoitunut johonkin henkilöhaahmoon tai henkilöhaahmoin. Kolmas on ulkoinen fokalisaatio, jossa fokalisoijana on ulkopuolinen kertoja. Yksi fokalisaation muoto ei välttämättä koske koko teosta, ja muodot voivat sekoittua keskenään. (Genette 1980, 189–191.) Liisa Steinby (2013) tiivistää Genetten ajatukset siten, että kerronta on tiettyyn henkilöhaahmoon fokalisoitunutta, kun tapahtumat kuvataan tämän henkilöhaahmon kokemana, mutta tämän ei tarvitse olla kertoja (Steinby 2013, 125).

Dorrit Cohn (1999) jakaa omaelämäkerrallisen kertojan kertovaan minään ja kokevaan minään. Jos fiktio on kerrottu preesensia eli nykyhetkeä käyttäen, kerronnan ja kokemuksen hetki ovat samoja. Mennyttä aikamuotoa käyttäessä niiden välissä on ajallinen aukko. Tapahtumat esitetään tilassa, jossa ne eivät ole enää ajankohtaisia, ja niitä suodattaa esimerkiksi muisti. (Cohn 1999, 126–129.)

3 Toiseuttaminen kohdeteoksessa

Seuraavaksi siirryn tarkastelemaan toiseuttamista kohdeteoksessani. Tarkastelen sitä luvussa kaksi avaamieni käsitteiden ja teorioiden kautta, kuten myös muiden teosta käsittelevien tutkimusten, ja muiden fiktionaalisten teosten alkuperäisasukkaiden kuvauksia koskevien tutkimusten kautta. Toiseuttaminen syntyy monista eri tekijöistä, joista yksi keskeisimmistä on se, ettei alkuperäisasukkaille ole annettu lainkaan ääntä, vaan kaikki heitä koskeva on esitetty uudisasukkaiden tulkinnan kautta. Tätä Dawn Quinley (2016) kutsuu hiljentämiseksi (engl. *silencing*). Luvussa 2.2 käsittelemiäni Löytyn (2005) luettelemista toiseuttamisen muodoista käsittelemässä tutkielmassa stereotyyppittelyä ja eksotisoimista.

Teoksen päähenkilön eli Lauran näkökulma on keskeinen osa analyysiani. Hän on lapsi, jolle aikuiset eivät kerro kaikkea, ja lukijalle selviää ainoastaan Lauran näkökulma. Toisaalta muutamassa kohdassa teosta kertoja tietää sellaisia asioita, joita tapahtumahetken Laura ei voi tietää. Tästä syystä sovellan kertojan tarkastelussa Cohnin (1999) käsitteitä kertova- ja kokeva minä. Suurimmaksi osaksi teoksessa esiintyy vain kokevan minän näkökulma, mutta kertova minä tulee esille esimerkiksi kohdassa, jossa Ingallsit sairastuvat korkeaan kuumeeseen ja heidän parannuttuaan kertoja toteaa seuraavasti: "No one knew, in those days, that fever 'n' ague was malaria, and that some mosquitoes give it to people when they bite them" (LHOTP, 198). Teoksen kerronta on siis sisäisesti fokaloitunut (Genette 1980, 189) Lauraan, mutta toisinaan kokeva minä (Cohn 1999, 129) tulee esiin.

3.1 Alkuperäisasukkaiden hiljentäminen

Hiljentämisellä viitataan siihen, että teoksessa kuvatuille alkuperäisasukkaille ei ole annettu lainkaan sellaista ääntä, joka olisi joko ymmärrettävää tai esitetty suoraan itse alkuperäisasukkaan sanomana. Hiljentäminen on yleinen piirre fiktionaalissa teoksissa, joissa henkilöhahmoina on alkuperäisasukkaita. (Quinley 2016, 370; Mendoza & Reese 2001, 8.)

Teoksen alkuperäisasukkaiden äänettömyyttä korostetaan mainitsemalla siitä monta kertaa. Ingallsit kohtaavat alkuperäisasukkaat ensimmäisen kerran kirjan kohdassa, jossa perheen isä on lähtenyt pois kotoa. Kaksi alkuperäisasukasta tulee heidän taloonsa ja perheen äiti laittaa

heille ruokaa. Alkuperäisasukkaat eivät puhu kohtausten aikana sellaista kieltä, josta saisi selville heidän näkökulmansa, eikä hiljaisuus rajoitu pelkästään puheeseen, vaan muuhunkin oleukseen: "The Indian turned around, the other Indian turned, too, and they walked across the floor and out through the door. Their feet made no sound at all" (LHOTP, 141.) Alkuperäisasukkaiden lähdettyä ja isän palattua kotiin, äiti korostaa puhumattomuutta sanoen isälle: "I'm sorry but they took all your tobacco, and they ate a lot of cornbread. They pointed to the cornmeal and made signs for me to cook some. I was afraid not to. Oh Charles! I was afraid!" (LHOTP, 143.) Tällä tavoin tapahtumista annetaan vain äidin näkökulma, eivätkä alkuperäisasukkaat saa mahdollisuutta selittää tarkoitustaan.

Teoksessa on yksi vastaavanlainen kohta, jossa yksi alkuperäisasukas tulee Ingallsien luo, jolle äiti jälleen antaa syötävää. Kohdassa puhumattomuus on selitetty siten, ettei uudisasukkailla ja alkuperäisasukkailla ole yhteistä kieltä:

Ma gave Pa and the Indian their dinners on two tin plates, and they ate silently. Then Pa gave the Indian some tobacco for his pipe. They filled their pipes, and they lighted the tobacco with coals from the fire, and they silently smoked until the pipes were empty. All this time nobody said anything. But now the Indian said something to Pa. Pa shook his head and said, "No speak." (LHOTP, 228–229.)

Muutamassa kohdassa teosta alkuperäisasukkaiden kuvaillaan kommunikoivan toisilleen karkeilla kurkkuäänillä. Ensimmäisen kerran tästä kerrotaan kohdassa, jossa Ingallsit ja alkuperäisasukkaat kohtaavat ensimmäisen kerran: "The Indian made two short, harsh sounds in his throat. The other Indian made one sound like "Hah!" [--] One of them made harsh sounds in his throat again" (LHOTP, 140–141.) Toisen kerran tätä kuvaillaan kohdassa, jossa alkuperäisasukkaiden kerrotaan tulleen Ingallsien kotiin ottamaan heidän tavaroitaan: "Then the other Indian said something to him. They made harsh sounds at each other in their throats, and he dropped the furs. They went away." (LHOTP, 234.) Näillä kuvauksilla paitsi korostetaan sitä, ettei alkuperäisasukkaille ole annettu ääntä, myös tehdään heidän puhetavastaan karikatyyrinen (Löytty 2005a, 92).

"Karkea kurkkuääni" antaa kielteisen vaikutelman. Peters (2008) ehdottaa, että äänet saattavat tarkoittaa kiitosta tai arvostusta, mutta sitä mahdollisuutta ei oteta teoksessa huomioon

(Peters 2008, 313). Toisaalta kurkkuaänissä mitä luultavammin on kyse siitä, että Laura ei ymmärrä alkuperäisasukkaiden puhetta ja kuvailee, miltä se hänestä kuulostaa. Koska hän ei ymmärrä heidän puhettaan, hän ei myöskään ota huomioon sitä, mitä sillä voitaisiin tarkoittaa.

Teoksessa on ainoastaan yksi kohta, jossa alkuperäisasukkaan kerrotaan puhuneen, mutta siinäkin puhetta ei näytetä lukijalle suoraan:

In the woods Pa had met an Osage who could talk to him. This Indian told him that all the tribes except the Osages had made up their minds to kill the white people who had come into the Indian country. (LHOTP, 300.)

Teoksen loppupuolella Ingallsit kuulevat useana yönä lähistöltä alkuperäisasukkaiden sotahuutoja ja saavat isän kohtaamalta alkuperäisasukkaalta selityksen niille ja niiden loppumiselle. Puhe suodattuu isän sanojen ja tulkinnan kautta, mistä syystä ei ole varmaa, onko Osage sanonut juuri niin kuin isä kertoo. Kayen (2000) mukaan tulkinta ei pidä paikkaansa. Historiallisessa todellisuudessa äänet eivät olleet sotahuutoja, ei ollut useita heimoja, eikä alkuperäisasukkailla ollut tarkoituksena tappaa uudisasukkaita, vaikka olivatkin vihaisia hallituksen harjoittamasta politiikasta, joka oli monesti pakottanut heitä muuttamaan pois uudisasukkaiden tieltä. (Kaye 2000, 135–136.) Teoksen fiktionaalisuus on hyvä pitää mielessä, mutta tällaisissa kohdissa historiallisten yksityiskohtien virheellisyys vaikuttaa negatiivisesti myös kuvaan, joka teoksessa kuvatuista alkuperäisasukkaista luodaan.

Toisaalta äskeinen kohta välittyy paitsi isän tulkinnan kautta, myös Lauran. Tapahtumista kerrotaan tavalla, jolla isä on kertonut ne Lauralle ja miten Laura on ne tulkinnut. Koska teoksesta on selvästi havaittavissa se, ettei Lauralle kerrota kaikkia asioita suoraan niin kuin ne oikeasti ovat, tässäkin kohdassa voi kyseenalaistaa, onko isä kertonut Lauralle tapahtumien oikean kulun. On myös kyseenalaistettavissa, onko Laura itse tulkinnut asian samalla tavalla kuin isä on hänelle kertonut.

Alkuperäisasukkaan hiljentämisellä alkuperäisasukkaiden puhuminen estetään. Hiljentäminen antaa mahdollisuuden tulkita ja keksiä alkuperäiskulttuuria itse. (Quinley 2016, 374.) Tästä syystä kaikki kohdeteokseni alkuperäisasukkaita koskevien kuvausten todenmukaisuus voidaan kyseenalaistaa. Hiljentämisen vuoksi alkuperäisasukkaat eivät pääse selittämään ja pe-

rustelemaan tapahtumia omasta näkökulmastaan, jolloin ne näyttäytyvät ainoastaan uudisasukkaiden tulkinnan kautta, jotka eivät välttämättä osu kohdalleen. Jos kulttuurilla ei ole mahdollisuutta tulla kuulluksi, se ei representoi itseään, vaan siitä tulee representaation kohde (Fiske 2003, 134).

On toisaalta myös hyvä pitää mielessä, että joissain kohdissa teosta alkuperäisasukkaat pyrkivät puhumaan, mutta Ingallsilla ei vain ole resursseja ymmärtää heidän puhettaan. Eräs alkuperäisasukas esimerkiksi yrittää puhua isälle ranskaa, mutta isä ei ymmärrä sitä: "Unless I miss my guess," Pa said, "that was French he spoke. I wish had picked up some of that lingo." (LHOTP, 229.) Tämän lisäksi se, miltä puhe kuulostaa, suodattuu Lauran näkökulman kautta.

3.2 Uudisasukkaiden valta-asema

Kahden kulttuurin kohtaamiseen liittyy aina valtasuhde (Fiske 2003, 133). Kohdeteoksessani nämä kaksi kulttuuria ovat uudisasukkaat ja alkuperäisasukkaat. Tässä luvussa tarkastelen, millä tavoin teoksen uudisasukkaiden valtasuhde ilmenee ja rakentuu.

Kuten jo luvuissa 2.1 ja 2.2 mainitsin, valkoisuutta ja länsimaisuutta pidetään usein näkymättömänä normina (Rantonen & Savolainen 2010, 14; Hall 1999, 83), mikä näkyy kohdeteoksessani selvästi. Äskeisessä luvussa käsitellyllä alkuperäisasukkaiden hiljentämisellä on iso rooli valta-aseman rakentumisessa, koska sillä otetaan alkuperäisasukkailta pois valta puhua puolestaan ja uudisasukkaille mahdollisuus tulkita kaikki heihin liittyvät tapahtumat omasta näkökulmastaan. Koska alkuperäisasukkaille ei ole annettu teoksessa ääntä, siinä on paljon kohtia, joissa uudisasukkaat päättävät heihin liittyvistä asioista heiltä kysymättä. Sillä tavoin uudisasukkaat harjoittavat vallankäyttöään heille kuulumattomassa maailmassa (Fiske 2003, 136).

Tämä valta-asema näkyy heti teoksen alussa, kun Ingallsit lähtevät matkaan:

Pa promised that when they came to the West, Laura should see a papoose.
 "What is a papoose?" she asked him, and he said, "A papoose is a little, brown, Indian baby." (LHOTP, 6.)

Laura tulee papoosin näkemisestä uteliaaksi ja kyselee siitä moneen kertaan vanhemmiltaan:

That night by the fire, Laura asked again when she would see a papoose, but Pa didn't know. He said you never saw Indians unless they wanted you to see them. [--] Laura thought he would show her a papoose some day, just as he had shown her fawns, and little bears, and wolves. (LHOTP, 55–56.)

Valtasuhde näkyy kohdissa siten, että isä lupaa Lauralle alkuperäisasukkaiden näkemisestä ikään kuin alkuperäisasukkaat olisivat nähtävyyksiä. Smulders (2003) huomauttaa, että papoosin kaltaiset sanat homogenisoivat kaikki alkuperäisasukkaat samaksi, vaikka oikeasti heidän kulttuurissaan on paljon kielellistä, kulttuurillista, historiallista ja maantieteellistä vaihtelua. Papoosi-sanat on yksi toiseuttamisen keino, koska sillä eksotisoidaan alkuperäisasukkaita. Papoosi-sana on oikeasti käytössä, mutta algonkinin kielessä, joita teoksessa esiintyvät alkuperäisasukkaat eivät puhu. (Smulders 2003, 193.) Tämä on samalla esimerkki siitä, kun valkoiset uudisasukkaat puhuvat alkuperäisasukkaiden puolesta, ja lopputuloksena on virheellisen tiedon syntyminen ja levittäminen.

Uudisasukkaat oikeuttavat itseltään asioita, joita eivät oikeuta alkuperäisasukkaita. Esimerkkinä tästä toimii kohta teoksen keskivaiheilta, jossa isä vie Maryn ja Lauran alkuperäisasukkaiden leirille, koska nämä ovat lähteneet sieltä pois. He löytävät alueelta helmiä, jotka keräävät:

Suddenly Laura shouted, "Look! Look!" Something bright blue glittered in the dust. She picked it up, and it was a beautiful blue bead. Laura shouted with joy. Then Mary saw a red bead, and Laura saw a green one, and they forgot everything but beads. Pa helped them look. [--] They looked all the ground over carefully. When they couldn't find any more, it was almost sunset. (LHOTP, 177–178).

Kun he vievät helmet kotiin, niiden kerrotaan näyttävän siellä vielä kauniimmilta, kuin miltä ne olivat näyttäneet alkuperäisasukkaiden leirillä. Mary ja vastentahtoisesti Laura antavat helmet pikkusiskolleen Carrielle, jolle tehdään niistä helminauha (LHOTP, 179–181). Kun Mary ja Laura päättävät antaa helmet Carrielle, äiti sanoo: "That's my unselfish, good little girls" (LHOTP, 179).

Peters (2008) nimeää helmille useita merkityksiä. Yksi niistä on alkuperäiskulttuurin omiminen siten, että alkuperäisasukkaiden omaisuuden kuvaillaan näyttävän kauniimmalta valkoisten kulttuurissa. (Peters 2008, 316.) Kun jonkin kulttuurin omaisuutta siirretään toiseen kulttuu-

riin, se ei edusta siirretyn esineen syntyperää, vaan sen kulttuurin valtaa, joka esineen on siirtänyt. Siirretty esine paitsi edustaa syntyperäistä kulttuuria, myös valkoisten kykyä sulauttaa syntyperäinen kulttuuri omaansa ja representoida itseään syntyperäisen kulttuurin kautta. (Fiske 2003, 133.) Kohdeteoksessa helmet ovat alun perin alkuperäisasukkaiden omaisuutta, jotka Ingallsin valkoinen uudisasukasperhe siirtää itselleen. Toisaalta helmet assosioituvat Lauran uteliaisuuteen ja kiinnostukseen alkuperäisasukkaita kohtaan. Laura on vastentahtoinen antaessaan helmiä Carrielle, millä viitataan Lauran kiinnostukseen ja toisaalta siihen, ettei Mary ole yhtä kiinnostunut alkuperäisasukkaista kuin Laura. Helmien antamisen Carrielle voi tulkita viittaavan haluun poistaa alkuperäiskulttuuri Laurasta. (Peters 2008, 316.)

Kun alkuperäisasukkaat tekevät Ingallsille vastaavalla tavalla, heidän käytöstään ei pidetä hyväksyttävänä:

One day when Pa was hunting, two Indians came. They came into the house, because Jack was chained. Those Indians were dirty and scowling and mean. They acted as if the house belonged to them. One of them looked through Ma's cupboard and took all the cornbread. The other took Pa's tobacco-pouch. They looked at the pegs where Pa's gun belonged. Then one of them picked up the bundle of furs. [--] They looked at that Indian taking Pa's furs. They couldn't do anything to stop him. (LHOTP, 232–233.)

Näkemykseni on, että molemmissa kohdissa pääsisältö on sama, vaikkakin edellisessä leiri on tyhjä tai siirretty ja jälkimmäisessä perhe on kotona. Edellisessä Ingallsit menevät alkuperäisasukkaiden leiriin kysymättä ja ottavat heidän helmensä ilman lupaa. Jälkimmäisessä alkuperäisasukkaat tulevat Ingallsien taloon ja ottavat heidän tavaroitaan luvatta. Ero on siinä, että leiriin menemistä ja helmien ottamista pidetään hyväksyttävänä, eikä sitä kritisoida tai moralisoida lainkaan. Alkuperäisasukkaita taas kuvaillaan kielteisillä termeillä likaisiksi, äkäisiksi ja ilkeiksi (suom. Taula), ja heidän tekoaan pidetään ilkeänä ja paheksuttavana, eikä heille anneta mahdollisuutta perustella miksi tekevät niin. Heitä pidetään rikollisina, mutta koska Ingallsit todellisuudessa ovat alkuperäisasukaille kuuluvalla maalla, voi olla, että kyseessä on vain eräänlainen vuokrankeruutapahtuma (Kaye 2000, 133; Smulders 2003, 197). Oikeaa tulkintaa ei voi tietää, koska alkuperäisasukkaat eivät ole perustelleet tekoaan.

Teoksessa on yksi alkuperäisasukas, joka esitetään selvästi hyvänä: Soldat du Chêne, jonka isä tapasi metsässä ja joka kertoi lopettaneensa sotahuudot. On yleistä, että fiktionaalisissa teoksissa kuvatut alkuperäisasukkaat esitetään hyvinä tai sankarillisina, jos he ovat auttaneet valkoisia uudisasukkaita. Taas niitä, jotka ovat puolustaneet omiaan eurooppalaisilta valloittajilta, ei kuvata juuri ollenkaan, ainakaan sankarillisina. (Chaudhri & Schau 2016, 30.) Kohdeteoksessa juuri Soldat du Chêne näytetään hyvänä ja sankarillisena, koska hän on uudisasukkaiden puolella. Toisaalta kuten jo aiemmin kävi ilmi, historiallisessa todellisuudessa sotahuutoja ei ollut, eikä tarkoituksena ollut uudisasukkaiden tappaminen (Kaye 2000, 135–136). Tosin on hyvä pitää mielessä, että Kayen tulkinta perustuu nimenomaan historialliseen todellisuuteen, ei kerrottuun maailmaan.

Smulders (2003) huomauttaa, että koko Ingallsien asettuminen alkuperäisasukkaiden maalle on laitonta, mutta sitä ei mainita teoksessa (Smulders 2003, 197). Teoksen uudisasukkaat ovat varmoja siitä, että heillä on lupa asettua maalle ja alkuperäisasukkaiden väistyttävä heidän tieltään:

Ma said she didn't know whether this was Indian country or not. She didn't know where the Kansas line was. But whether or no, the Indians would not be here long. Pa had word from a man in Washington that the Indian Territory would be open to settlement soon. It might already be open to settlement. (LHOTP, 47.)

Toisen alueella asuvan Scottin uudisasukasperheen rouvalla on hyvin kielteinen suhtautuminen alkuperäisasukkaita kohtaan. Hän sanoo seuraavasti:

"Land knows, they'd never do anything with this country themselves. All they do is roam around over it like wild animals. Treaties or no treaties, the land belongs to folks that'll farm it. That's only common sense and justice." She did not know why the government made treaties with Indians. The only good Indian was a dead Indian. (LHOTP, 211.)

Laura toisaalta nuoresta iästään huolimatta kyseenalaistaa aikuisten näkemykset ja hallituksen harjoittaman politiikan. Aikuiset kuitenkin tyrmäävät hänen näkemyksensä, eivätkä ota niitä huomioon:

"But please tell me where the voice of Alfarata went?"

"Oh I suppose she went west," Ma answered. "That's what the Indians do."

"Why do they do that, Ma?" Laura asked. "Why do they go west?"

“They have to,” Ma said.

“Why do they have to?”

“The government makes them, Laura,” said Pa. “Now go to sleep.” [--]

“Will the government make these Indians go west?”

“Yes,” Pa said. “When white settlers come into a country, the Indians have to move on. The government is going to move these Indians farther west, any time now. That’s why we’re here, Laura. White people are going to settle all this country, and we get the best land because we get here first and take our pick. Now do you understand?”

“Yes, Pa,” Laura said. “But Pa, I thought this was Indian Territory. Won’t it make the Indians mad to have to— “

“No more question, Laura,” Pa said firmly. “Go to sleep.” (LHOTP, 236–237.)

Isä kertoo Lauralle, että alkuperäisasukkaiden on lähdettävä valkoisten uudisasukkaiden tieltä hallituksen määräyksestä. Laura kyseenalaistaa tämän, koska maa, jolle he muuttivat, on alkuperäisasukkaiden maata, eivätkä Ingallsit olleet siellä ensin, toisin kuin isä sanoo. Luran kyseenalaistaminen kuitenkin keskeytetään. Tässä Laura tuo esiin Smuldersin asettaman ongelman, sen, että uudisasukkaiden asettuminen alkuperäisasukkaiden maille on laitonta. Heidän mielestään he olivat siellä ensin, koska viljelevät maata, rouva Scottin mukaan se on itsensäselvyys. Todellisuus kuitenkin on päinvastainen, alkuperäisasukkaat olivat siellä ensin. Teoksen lopussa hallitus muuttaa politiikkaansa, antaa alkuperäisasukkaiden jäädä Kansasiin ja häätää uudisasukkaat pois:

“What is the matter, Charles? Where are we going?” Ma asked.

“Durned if I know! But we’re going. We’re leaving here!” Pa said. “Scott and Edwards say the government is sending soldiers to take all us settlers out of Indian Territory.” (LHOTP, 316–317.)

Laura, isän ja äidin välisestä keskustelusta Alfaratasta ja alkuperäisasukkaista on myös vahvasti nähtävissä Luran näkökulma ja ajatusmaailma. Kuten jo mainitsin, Laura kyseenalaistaa aikuisten näkemykset ja pyrkii haastamaan ne. Vastaavaa haastamista löytyy muualtakin teoksesta:

“Mercy on us!” Ma said. “Whatever makes you want to see Indians? We will see enough of them. More than we want to, I wouldn’t wonder.”

“They wouldn’t hurt us, would they?” Mary asked. [--]

“No!” Ma said. “Don’t get such an idea into your head.”

“Why don’t you like Indians, Ma?” Laura asked, and she caught a drip of molasses with her tongue.

“I just don’t like them; and don’t lick your fingers, Laura,” said Ma.

“This is Indian country, isn’t it?” Laura said. “What did we come to their country for, if you don’t like them?” (LHOTP, 46–47).

Lauran ajatusmaailma on alkuperäisasukkaita puolustava ja aikuisten näkemyksiä haastava. Hän ei ymmärrä, miksi alkuperäisasukkaista ei saisi pitää ja miksi heidät pakotetaan lähtemään pois maaltaan uudisasukkaiden vuoksi. Vaikka teoksen kerronta on sisäisesti fokaloitunut (Genette 1980, 189) Lauraan, hänen näkemyksiään ei tuoda sen enempää esiin, vaan niiden esittäminen lopetetaan silloin, kun aikuiset tyrmäävät hänen ajatuksensa. Tästä syystä asenteiden ja toiseuttamisen kannalta teoksessa kuuluu pitkälti aikuisten ääni, joka osittain heijastuu myös Lauran ajatusmaailmaan. Heijastuminen näkyy esimerkiksi siten, että alussa Laura on kiinnostunut alkuperäisasukkaista, mutta heidät kohdatessaan ja teoksen loppupuolella Laura kuitenkin pelkää heitä: “Laura didn’t know why Pa said he must not act as if he were afraid. Pa was never afraid. Laura didn’t want to act as if she were afraid, but she was. She was afraid of the Indians.” (LHOTP, 289.)

3.3 Stereotyyppittely ja eksotisoiminen

Tässä luvussa käsitellään teoksessa esiintyvää stereotyyppittelyä ja eksotisoimista. Ensin tarkastelen stereotyyppittelyä, jolla tarkoitetaan tiettyjen yleistyksien ja yksinkertaistuksien toistumista kuvauksissa (Löytty 2005a, 92). Stereotyyppit ovat yksinkertaisia, laajalti tunnettuja ja helposti muistettavia luonnehdintoja, jotka pelkistävät ja jähmettävät. Stereotyyppittämisessä hyväksikäytetään kahtiajaon strategiaa, jota käytetään esimerkiksi rajan tekemisessä meidän ja muiden välille. (Hall 1999, 190–191.) Kohdeteoksessani stereotyyppittelyä on paljon.

Melkein kaikki teoksen alkuperäisasukkaita koskevat kuvaukset ovat tällaisia pelkistäviä luonnehdintoja ja lisäksi suurin osa niistä on merkitykseltään kielteisiä. Ennen kun Laura on nähnyt

yhtäkään alkuperäisasukasta, hän kertoo tietävänsä heistä sen, että he ovat villejä punanahkaisia ihmisiä, joiden kirveitä nimitetään tomahawkeiksi (LHOTP, 56). Kun Ingallsit sitten kohtaavat alkuperäisasukkaat ensimmäistä kertaa, heitä luonnehditaan seuraavasti:

They were tall, thin, fierce-looking men. Their skin was brownish red. Their heads seemed to go up to the peak, and the peak was a tuft of hair that stood straight up and ended in feathers. Their eyes were black and still and glittering, like snake's eyes. [--] Their faces were bold and fierce and terrible. Their black eyes glittered. High on their foreheads and above their ears where hair grows, these wild men had no hair. (LHOTP, 134, 139–140.)

Vastaavia kuvauksia on muuallakin teoksessa:

They were thin and brown and bare. They rode their little ponies without saddle or bridle. They sat up straight on the naked ponies and did not look to right or left. But their black eyes glittered. (LHOTP, 226.)

Näissä kahdessa lainauksessa stereotyyppittely on silmiinpistävää. Ensinnäkin molempien kohtien alkuperäisasukkaat on kuvailtu keskenään hyvin samankaltaisiksi, vaikka kyse on monista eri henkilöistä. Heidän välillään ei ulkonäöllisesti ole juuri minkäänlaista vaihtelua, vaan heidät on yleistetty tietynlaiseksi ja sitä toistetaan kuvauksissa useaan otteeseen. Toiseksi kuvauksista saa kielteisen vaikutelman. Heidän silmiään on kuvailtu kiiltäviksi ja käärmemäisiksi, joista jälkimmäinen ei yleensä assosioidu myönteisessä merkityksessä. Niitäkin on korostettu ja yleistetty toistamalla kuvaus kahdessa eri kohdassa. Heidän kasvojaan on kuvattu sanalla ”terrible”, mikä myös luo kielteistä vaikutelmaa.

Alkuperäisasukkaiden kuvailu tapahtuu sen kautta, miten Laura heidät näkee. On siis kyseenalaistettavissa, näyttävätkö alkuperäisasukkaat juuri siltä kuin heidät on kuvattu, vai onko kyseessä vain lapsen näkemys. On myös hyvä huomioida, että Laura ja hänen siskonsa Mary ovat ensimmäisen kohtaamiskerran aikana peloissaan: ”They were too scared to speak out loud” (LHOTP, 136). Pelolla voi olla vaikutusta siihen, millä tavoin Laura kuvaa alkuperäisasukkaita.

Yksi suurimmista toiseuttamista aiheuttavaa stereotyyppittelyä on se, että kaikki alkuperäisasukkaat on esitetty yhtenä homogeenisenä ryhmänä. Vain yhdelle heistä on annettu nimi, Soldat du Chêne, koska hän auttaa Ingallseja. Muita kutsutaan ainoastaan nimellä ”intiaanit” tai ”villi-ihmiset” riippumatta siitä, keitä he ovat ja mitä tekevät. Tälle vastakohtana on se, että

kaikilla valkoisilla uudisasukkailla taas on nimi. Lisäksi kuten jo luvussa 3.2 totesin, homogeenistymisen kohteena eivät ole pelkästään teoksessa kuvatut alkuperäisasukkaat, vaan koko alkuperäisasukkaiden moninaista ja laajalle levittyntä kulttuuria on yleistetty.

Seuraavaksi tarkastelen eksotisoimista, jolla tarkoitetaan ”meistä” poikkeavien piirteiden kuvailemiseen keskittymistä (Löytty 2005a, 92). Kohdeteoksessani keskitytään pitkälti juuri näiden poikkeavien piirteiden kuvaamiseen, mutta loppupuolella myös samanlaisuuksia löytyy. Erityisesti perheen äiti kiinnittää huomiota eroavaisuuksiin ja luo eroavaisuuksista ongelman.

After dinner he hitched Pet and Patty to the wagon and he hauled a tubful of water from the creek so that Ma could do the washing. “You could wash clothes in the creek,” he told her. “Indian women do.”
 “If we wanted to live like Indians, you could make a hole in the roof to let the smoke out, and we’d have the fire on the floor inside the house,” said Ma. “Indians do.” (LHOTP, 76.)

Tulkitsen isän ehdotuksen vaatteiden pesemisestä joessa neutraaliksi tai positiiviseksi. Äiti kuitenkin vastaa siihen kärkkäästi, koska ei halua elää kuten alkuperäisasukkaat. Hän ei myöskään halua, että muut perheenjäsenet käyttäytyvät alkuperäisasukkaiden tavoin:

She jumped up and ran and shouted till Ma came to the door and said, “Dear me, Laura, must you yell like an Indian? I declare,” Ma said, “if you girls aren’t getting to look like Indians! Can I never teach you to keep your sunbonnets on?” (LHOTP, 122.)

Isän suhtautuminen taas on alussa melko negatiivinen: ”The main thing is to be on good terms with the Indians. We don’t want to wake up some night with a band of the screeching dev—“ (LHOTP, 144.) Hänen tarkoituksenaan on sanoa ”devils”, mutta äiti ei anna sanoa sitä lasten kuullen. Sen jälkeen, kun perhe tapaa sen alkuperäisasukkaan, joka yritti puhua isälle ranskaa, isän suhtautuminen muuttuu. Sen jälkeen teoksessa esitetään uudisasukkaiden ja alkuperäisasukkaiden eroavaisuuksien lisäksi myös piirteitä, jotka heidän välillään ovat samanlaisia: ”Laura asked if a panther would carry off a little papoose and kill and eat her, too, and Pa said yes. Probably that was why the Indian had killed that panther. (LHOTP, 262.)

Alkuperäisasukkaiden erilaisuutta korostetaan myös Ingallsien Jack-koiran käytöksellä. Koira käyttäytyy vihaisesti aina nähdessään alkuperäisasukkaita:

His head was on Laura's knee and she was talking to him, when suddenly he stood up and growled a fierce, deep growl. The hair on his neck stood straight up and his eyes glared red. [--] All this time Jack had been growling. Now he stopped growling and was lunging against the chain. His eyes were red and his lips curled back and all the hair on his back was bristling. He bounded and bounded, clear off the ground, trying to get loose from the chain. (LHOTP, 134–135.)

Koiran myös kerrotaan vihaavan alkuperäisasukkaita: "Jack was cross all the time, even with Laura. He was never let off the chain, and all the time he lay and hated the Indians." (LHOTP, 276.) Teoksessa kuitenkin on kohta, jolla voi kumota sen, että Jack käyttäytyisi vihaisesti juuri alkuperäisasukkaiden takia:

Dr. Tan was a doctor with the Indians. He was on his way north to Independence when he came to Pa's house. It was a strange thing that Jack, who hated strangers and never let one come near the house until Pa or Ma told him to, had gone to meet Dr. Tan and begged him to come in. (LHOTP, 192.)

Kohdassa Jackin siis kerrotaan vihaavan ylipäänsä vieraita ihmisiä, ei pelkästään alkuperäisasukkaita. Koiran käytöstä kuvataan Lauran näkökulman kautta suodattuneena siten, miltä se Laurasta vaikuttaa ja miltä hänestä tuntuu. Tulkitsen, että kyse on vain koiralle ominaisesta käyttäytymisestä vieraita ihmisiä kohtaan tai vaihtoehtoisesti siitä, että se aistii Ingallsien perheen pelon. On epätodennäköistä, että koira tietäisi mitään yhteiskunnan tapahtumista ja politiikasta alkuperäisasukkaita kohtaan.

4 Johtopäätökset

Tutkielmassani olen tarkastellut toiseuttamista Laura Ingalls Wilderin teoksessa *Little House on the Prairie* (1935/1953). Kuten johdannossa toin ilmi, tutkimusmetodini oli kirjallisuustieteellinen. Vaikka kohdeteokseni on autobiografinen, sen tarkasteleminen fiktionaalisesta näkökulmasta oli mielekästä. Teoksen kerrontarakenteella oli keskeinen rooli toiseuttamisen rakentumisessa.

Olen tutkielmassani tuonut esiin, että kohdeteoksessani esiintyy useita eri toiseuttamisen muotoja. Aluksi käsitelin alkuperäisasukkaiden hiljentämistä. Kuten useissa muissa alkuperäisasukkaita henkilöihahmoina sisältävissä fiktionaalisisissa teoksissa (Quinley 2016, 370; Mendoza & Reese 2001, 8), tässäkin hiljentäminen oli silmäänpistävää. Teoksessa esiintyville alkuperäisasukaille ei ollut annettu lainkaan sellaista ääntä, joka olisi ollut joko ymmärrettävää tai esitetty suoraan heidän sanomanaan. Hiljentämisestä johtuen teoksen alkuperäisasukkaiden näkökulma ei tule esiin, mistä syystä kaikkien heitä koskevien kuvauksien todenmukaisuus voidaan kyseenalaistaa.

Seuraavaksi käsitelin uudisasukkaiden valta-asemaa. Kahden kulttuurin väliseen eroon liittyy aina valtasuhde (Fiske 2003, 133), joka on kohdeteoksessani esillä uudisasukkaiden ja alkuperäisasukkaiden välillä. Hiljentämisellä on iso rooli uudisasukkaiden valta-aseman rakentumisessa, ja sen lisäksi valta-asemaan vaikuttaa esimerkiksi se, että uudisasukkaat sallivat itseltään asioita, joita he eivät salli alkuperäisasukailta. Lopuksi käsitelin teoksessa ilmentyvää stereotyyppittelyä ja eksotisoimista, joita molempia oli löydettävissä teoksesta.

Käsitelin teoksen kerrontarakennetta ja sen vaikutusta toiseuttamiseen läpi tutkielman. Kerrontarakenne on mielenkiintoinen. Kerronta on sisäisesti fokaloitunut (Genette 1980, 189) Lauraan, joka on lapsi. Hän tulkitsee tapahtumia omasta näkökulmastaan, eikä lukijalle selviä mitään, jota aikuiset eivät Lauralle kerro. Toiseuttamisen kannalta teoksessa kuuluu kuitenkin lähinnä aikuisten ääni: Laura pyrkii kyseenalaistamaan aikuisten ajatuksia alkuperäisasukkaisiin liittyen, mutta aikuiset tyrmäävät Lauran ajatukset, eikä hänen ajatuksiaan juuri tuoda esille sen jälkeen. Toisaalta taas teoksessa kuuluu myös kokevan minän (Cohn 1999, 129) ääni.

Vaikka teoksessa ilmeneekin toiseuttamista paljon, on toisaalta hyvä muistaa, että se ei kuitenkaan välttämättä ole teoksen pääsanoma. Esimerkiksi alkuperäisasukkaiden hiljentämiseen vaikutti myös se, ettei Ingallsien perheellä ollut tarpeeksi kielitaitoa ymmärtääkseen heidän puhettaan. Tulkitsen, ettei Lauran näkökulman perimmäinen tarkoitus ole olla toiseuttava: pitkin teosta hän pyrkii asettumaan alkuperäisasukkaiden puolelle, mutta kuitenkin samalla omaksuu vanhempiensa ajattelutapaa ja asenteita.

Little House on the Prairie -teoksen lisäksi Laura Ingalls Wilderin kirjoittamaan kirjasarjaan kuuluu seitsemän muuta kirjaa (Miller 1998, 1). Mahdollista jatkotutkimusta ajatellen muita kirjasarjaan kuuluvia kirjoja voisi tarkastella samasta näkökulmasta. Kirjasarjasta on myös tehty televisioadaptaatio (Miller 1998, 1), jonka tuominen mukaan tutkimukseen voisi olla mielekästä esimerkiksi vertailun kautta.

Lähteet

Kohdeteos:

Wilder, Laura Ingalls 1953 (1935). *Little House on the Prairie*. New York: HarperCollins.

Wilder, Laura Ingalls 2002. *Pieni talo preerialla*. Suom. S. S. Taula. Helsinki: Gummerus.

Tutkimuskirjallisuus:

Cohn, Dorrit 1999. *Fiktio mieli*. Suom. Paula Korhonen, Kai Mikkonen ja Sanna Palomäki. Gaudeamus.

Chaudhri, Amina & Nicole Schau 2016. Imaginary Indians: Representations of Native Americans in Scholastic Reading Club. *Children's literature in education* 47(1). 18–35.

Fiske, John 2003. Toimi maailmanlaajuisesti, ajattele paikallisesti. Teoksessa Mikko Lehtonen & Olli Löytty (toim.) *Erilaisuus*. Tampere: Vastapaino.

Genette, Gérard 1980. *Narrative Discourse*. Blackwell.

Hall, Stuart 1999. *Identiteetti*. Suom. ja toim. Mikko Lehtonen ja Juha Herkman. Tampere: Vastapaino.

Kaye, Frances W. 2000. Little Squatter on the Osage diminished reserve: Reading Laura Ingalls Wilder's Kansas Indians. *Great Plains Quarterly* 20(2). 132–140.

Löytty, Olli 2005. Kuka pelkää mustavalkoista miestä? Toiseuttavan katseen rajat. Teoksessa Olli Löytty (toim.) *Rajanylityksiä tutkimusreittejä: toiseuden tuolle puolen*. Helsinki: Gaudeamus.

Löytty, Olli 2005. Toiseus: Kuinka tutkia kohtaamisia ja valtaa. Teoksessa Anna Rastas, Laura Huttunen & Olli Löytty (toim.) *Suomalainen vieraskirja. Miten käsitellä monikulttuurisuutta*. Tampere: Vastapaino.

Mendoza, Jean & Debbie Reese 2001. Examining Multicultural Picture Books for the Early Childhood Classroom: Possibilities and Pitfalls. *Early Childhood Research & Practice* 3(2). 2–32.

Miller, John 1998. *Becoming Laura Ingalls Wilder: The Woman Behind the Legend*. University of Missouri Press.

Miller, John 2008. *Laura Ingalls Wilder and Rose Wilder Lane: Authorship, Place, Time, and Culture*. Columbia: University of Missouri Press, 2008. Print.

Peters, Jefferson 2008. The Native American other in *Little House on the Prairie*. *Fu-kuoka University Review of Literature & Humanities*. XXXX(157). 299–348.

Quigley, Dawn 2016. Silenced: Voices Taken from American Indian Characters in Children's Literature. *American Indian Quarterly*, 40(4), 364–378.

Rantonen, Eila 1994. Länsimaisen estetiikan rasismi. Teoksessa Marjo Kylmänen (toim.) *Me ja muut: kulttuuri, identiteetti, toiseus*. Tampere: Vastapaino.

Rantonen, Eila & Matti Savolainen 2010. Vähemmistöt ja monikulttuurisuus – kulttuurit ja kirjallisuudet rinnakkain, vastakkain ja vuorovaikutuksessa. Teoksessa Eila Rantonen (toim.) *Vähemmistöt ja monikulttuurisuus kirjallisuudessa*. Tampere University Press.

Rogers, R. & Christian, J. 2007. 'What could I say?' A critical discourse analysis of the construction of race in children's literature. *Race, ethnicity and education*, 2007-03-01, Vol.10 (1). 21–46.

Smulders, Sharon 2003. 'The Only Good Indian': History, Race, and Representation in Laura Ingalls Wilder's *Little House on the Prairie*. *Children's Literature Association Quarterly* 27(4), 191–202.

Steinby, Liisa 2013. Kertomisen analyysi. Teoksessa Aino Mäkikalli & Liisa Steinby (toim.) *Johdatus kirjallisuusanalyysiin*. SKS.

Muut:

Haavisto, Markku 2020. Nyt poistetaan rasismia sisältäviä vanhoja tv-sarjoja ja kaa-detaan patsaita, mutta onko sekään ratkaisu itse ongelmaan? – ”Historiasta pitäisi ot-taa oppia”. *Helsingin sanomat* 16.6.2020. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006543026.html> (5.3.2020).

Hurmas, Mira 2018. Pieni talo preerialla -kirjailijan nimi poistettiin palkinnosta – syynä rasistisena pidetyt ilmaisut. *Iltä-Sanomat* 25.6.2018. <https://www.is.fi/viihde/art-2000005732827.html> (28.2.2021).

Juusola, Anni 2020. Uncle Ben's, Musta Pekka ja turkkilainen jogurtti – Rasistisina pidetyt pakkaukset uudistuvat, mutta onko kyse vain yritysten maineenhallinnasta? *Yle Uutiset* 18.8.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11480431> (5.3.2021).

Varpula, Salla 2018. Laura Ingalls Wilderin nimi poistettiin lastenkirjapalkinnosta – syynä loukkaaviksi koetut viittaukset vähemmistöihin. *Helsingin Sanomat* 25.6.2018. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000005732464.html> (28.2.2021).

"Wilder's Legacy, and the Award in Context", American Library Association, September 12, 2018. http://www.ala.org/alsc/awardsgrants/book-media/clla/name_change_context (28.2.2021).

